

A fixi kerékpározás és szubkultúrája – trendből rekreáció, rekreációból trend III.

The fixie cycling and it's subculture –
from trend to recreation, from recreation to trend III.

Review

Szerző neve:
BÉRES SÁNDOR PH.D.¹
Eszterházy Károly Főiskola,
Testnevelés és Sporttudományi
Intézet, Eger

További szerző:
BERKES TAMÁS²
SZTE JGYPK Rekreáció szak,
Szeged

majd 1970-ben a nőit. A sport tehát egy svájci úriembertől származik, melyet a csehek, később a németek újra felfedeznek és populárisabbá is tesznek. Manapság a - német elnevezésével élve – Kunstradfahren bázisát elsősorban a német versenyzők alkotják, ahol több ezren leigazolt versenyző van (Tamás-Varga, 2013).

Hazánkban 1994-ben egy Komárom-Esztergom megyei településen találkozhattak a sportolók először ezzel a speciális szakággal. NAGY GYÖRGYI testnevelő és szertorna oktató nevéhez fűződik a teremkerékpár honosítása, aki egy szakmai továbbképzés alkalmával találkozott e sportággal. Azóta itthon is jelentős fejlődés tapasztalható és legjobbaink 10–12 hazai és külföldi versenyen vesznek részt évente (Nagy, 2008) (Wikipedia_Artistic, 2013).

Összefoglaló: Azon fixisek, akik a hétköznapi kapcsolódáson túl^{1,2}, érdeklődést mutatnak a fix hajtású kerékpár verseny jellegű felhasználására, több lehetőségük van: rekreációs-, vagy versenysportként is űzhetik. A fix hajtás miatt e szakágak jellegzetesek, a normál hajtású versenykerékpárokkal űzött sportágaktól jelentősen eltérnek. Jelen cikkünk a fix hajtásúak összefoglaló bemutatását adja.

Kulcsszavak: kerékpár, örökhajtás, rekreáció, fixi

Abstract: Those fixie bikers who need something more than the everyday recreation^{1,2} and are interested in the race utilization of a fixed gear bicycle have several opportunities. They can compete either with recreational- or with a race profile. Those events are special and because of the fixed “drive”, differ significantly from those for the normal drive road-racer bicycles. This article gives a review of the competition forms for fixed gear bicycles.

Keywords: bicycle, fixie, fixed gear, recreatio

1. ábra A művészi teremkerékpár. A német gyártmányú Walthert igen drága, hazánkban az ára akár 800eFt-ot is elérheti. Ragasztott kerekeiben a nyomás 12 báros is lehet. (fotó: Béres, 2013)

A teremkerékpározás, egy olyan speciális kerékpáros szakág, ahol a sportolók különböző speciális gyakorlatokat és gimnasztika elemeket végeznek guruló kerékpárjukon, az előadást elnézve akár kerékpáros balett elnevezést is helytállóan találok. A versenyzők tanúbizonyoságot tesznek kiváló koncentrációs, koordinációs, egyensúlyi képességeikről valamint bátorságukról és erejükéről, hiszen testmozgást végeznek folyamatosan mozgó kerékpáron. Az örökhajtós eszközön az áttétel 1:1-es arányú, tehát az első és hátsó lánckerék azonos nagyságú, ezzel érhető el a könnyebb kezelhetőség, a lassabb és stabilabb gurulás és a hátrafelé tekerés is. A speciálisan épített kerékpár igen nagy teherbírású, erre szükség is van, hiszen a páros elemek bemutatásánál gyakran két sportoló súlya nehezedik egy kerékre. A kormány nagyon

A MŰVÉSZI TEREMKERÉKPÁROZÁS

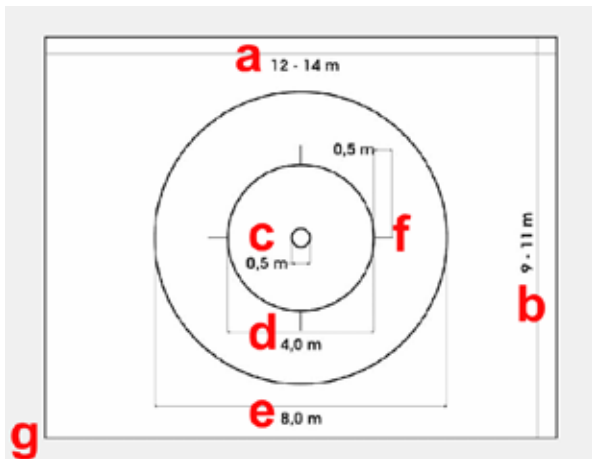
Az első nem hivatalos művészi kerékpáros verseny a svájci-amerikai NICHOLAS EDWARD KAUFMANN nevéhez fűződik, aki 1888-ban kápráztatta el közönségét hihetetlen kerékpár trükkjeivel. A további években leginkább szórakoztatásként használták, főleg cirkuszokban egészen 1956-ig, amikor megrendezték az első férfi nemzetközi bajnokságot,

hasonló az országúti „kos” szarvhoz, azonban itt felfelé fordítva használják, a nyereg is külön erre a célra kifejlesztett, hogy lehetővé tegye az ülést és az állást egyaránt. A fölfelé állított kormányának és a teljesen függőleges kormányrög-zítésnek köszönhetően 360 fokos kormány fordulatot lehet végezni anélkül, hogy az bele, érne a vázba, relatíve azonos pozícióban marad a forgástengelye körül, akár előre akár hátrafelé áll (Wikipedia_Artistic, 2013), (Tamás-Varga, 2013).

2. ábra Művészi teremkerékpár gyakorlatok. (fotó: Béres, 2013)

Hazánkban egyéni, páros és négyes versenyszámokban lehet indulni. Nyolc éves kortól tizennyolc éves korig öt korcsoportot különböztetnek meg, csak azonos neműek versenyezhetnek egymás ellen. A tizennégy éves alatti korosztályban az előadás ideje öt perc és huszonkettő gyakorlatot kell bemutatni, míg tizennégy éves kor felett huszonnyolc gyakorlatot és arra hat perc áll rendelkezésre.

3. ábra A teremkerékpár pálya felépítése és méretei.

Minden gyakorlatnak megvan a szabálykönyvben megjelölt számbeli értéke. A gyakorlatokban használt elemeket előre benyújtják egy versenyra, ezen tudják figyelemmel követni a bírók, hogy megfelelő sorrendben végzi-e a versenyző a feladatot. Ha a versenyző hibázik a gyakorlat során, vagy nem megfelelő sorrendben végzi azt illetve kicsúszik az időből, pontlevonással jár. Az előadást saját választott zeneszámra végzik a művészi kerékpárosok (Romhányi teremkerékpár club, 2007).

A RABALL MÁS NÉVEN BRINGAFOCI

A német kifejezés Hallenradsport a fent leírt művészi teremkerékpározást és a radballt foglalja magába. A legtöbb sporthoz hasonlóan – írja Votto (2010) – a bringafoci szakágban is a labda kapuba juttatásával, azaz góllal lehet pontot szerezni. A nem elhanyagolható különbség azonban, hogy ebben az esetben a labda lószőrrel van kitömve, és a gólszerzéshez a kerékkal kell azt a kapuba juttatni. Csak örökhajtós kerékpárral játsszák.

A két csapatnak (melyek két-két tagból állnak) egy nagyjából 180 cm-es kapuba (6 láb), kell a labdát juttatni, melyet csak három módon tudnak megtenni: első kerékkal, hátsó kerékkal és ritka esetben fejeléssel. Nincs fix kapus, mindig az aktuálisan a kapuhoz legközelebb tartózkodó csapattag védi az ellenfél lövéseit. E játékos ebben az esetben használhatja a kezeit, azonban a védés után rögtön vissza kell juttatni a labdát a pályára. A játék pontozása ligánként eltérő: van, ahol időre játsszák, máshol pedig egy maximum pontszámot kell elérni.

A pálya méretei: 14x11 méter. A labda tömege 500-600 gramm, átmérője 17-18 cm. A labda sebessége elérheti az akár 70 km/h sebességet is.

A speciális körülmények a használt kerékpárok geometriájának nagyszabású átalakítását igényli. A váz hátranyújtott, az ülés jóval a hátsó kerék felett helyezkedik el, ezért a súlypont is hátul van. Ezzel lehet elérni a könnyebb súlypontáthelyezést, például az egykerekezést. A kormány felfelé néző, hosszított, „bikaszarv” alakú, amely a labda „elrúgásánál” erő-karként funkcionál, illetve védésnél a test támaszaként. A kis tengelytáv és az alacsony áttétel a hirtelen irányváltásokhoz és a kisméretű pályán való fürge közlekedéshez elengedhetetlen (Votto, 2010).

4. ábra Radball – fotó: (Votto, 2010)

A BRINGAPÓLÓ

A kerékpáros pólót az ír RICHARD J. MECREDY hozta létre 1891-ben. Az alapötlet vélhetően a húsz évvel korábban megalkotott lovaspóló szabályaira épült. Az első nemzetközi mérkőzést 1901-ben rendezték meg, ahol az írek játszottak az angolok ellen. A játék oly mértékben közkedvelt lett, hogy bemutatkozó sportágként szerepelt az 1908-as angliai ötkarikás játékokon. A harmincas évekre már igencsak nagy népszerűségnek örvendett a sport. A játékok során regionális

bajnokságokat rendeztek és hivatásos bírákat alkalmaztak. A szabályrendszer a lovaspóló és a jégkorong rendszerek alapján átalakításra került. Ekkor határozták meg azt is, hogy 8-8 ember játszik egymás ellen (Batozs, 2012).

1938-ban a Brit Kerékpáros Póló Szövetségnek már több mint 1000 tagja volt. Néhány évvel később a második világháború szinte teljesen eltűntette a bringapólót a köztudatból, a kerékpárokat pl. leginkább a frontot vetették be. A világháborút követően a franciák élesztették újjá a bringapóló versenyeket, bár már soha nem lett olyan népszerű, mint korábban volt. A következő világbajnokságot csak 1996-ban tartották az USA-ban, ami India győzelmével zárult.

Magyarországon az első mérkőzést egy itt dolgozó portugál biciklisfutár és egy kanadai kerékpáros hozta létre. Igen kezdetleges felszereléssel, sok kísérletezéssel kezdték az itthoni pólósok a játékokat. Házilag készített felszerelésükben megtalálható volt a sító, a partvisnyél, a faág, a pvc cső és még sok egyéb más háztáji alkotóelem.

A játékidő 2x10 perc, melyben benne vannak a megszakítások és az időkérek is. Más esetekben a mérkőzéseket 5 gólig játsszák. A labda kapuba juttatása történhet ütővel, kerékpárral, de még a játékosról is bepattanhat, a lényeg hogy kézzel és lábbal célzatosan nem megengedett a pontszerzés. A játékos nem érintheti a talajt sem lábával sem kezével, ha ez mégis megtörténne, a pálya szélén egy kijelölt ponton át kell haladni vagy egy adott tárgyat meg kell érintenie a játék további folytatásához. Tilos az ellenfél szántsándékkal történő akadályozása így az ütközés elkerülhető. A pálya méretei tradicionális, füves pályánál 150x100 méter, míg utcai pályánál (Urban Bike Polo, vagy hardcourt bike polo) bármi, ami annak használható pl. „dühöngő”, görhoki pálya vagy ezekhez hasonló kijelölt helyek.

A bikepóló-hoz feltétlen szükséges egy megbízható kerékpár alacsony áttétellel a fűgőbb irányítás és haladás érdekében. A legjobb választás a fix hajtású kerékpár, hiszen előre és hátra is lehet vele haladni. A játékosoknak szükségük van még egy ütőre, mely készülhet bármilyen anyagból a lényeg, hogy a nyéllel derékszögben legyen egy cső vagy henger, ami legalább akkora átmérőjű, mint a labda, továbbá ajánlott legalább a kerékpár egyik kerekét, teli kerékké varázsolni a kapuban történő könnyebb védés érdekében (Batozs, 2012).

5. ábra Bikepóló - fotó: (Bikeringa, 2010)

PÁLYAKERÉKPÁROZÁS (WIKIPÉDIA_PÁLYA, 2013)

A pályakerékpározás számos számot ölel fel. Hozzávetőleg 1870-től tartjuk rendezni pályakerékpáros versenyeket. Az egyes számok jelentős mértékben különböznek egymástól. A versenyzők között vannak úgynevezett all-rounder-ek, akik több számban is eredményesek lehetnek, azonban az egyes versenyszámok biomechanikai és élettani alapjaik jellegzetességénél fogva jelentősen eltérnek egymástól, ezért az egyes versenyszámokat az esetek nagy többségében szakosodott specialisták nyerik. A pályakerékpározás versenyeit természetesen lehet amatőr, hobby és rekreációs szinten üzni, azonban mindenképpen egy alap szintű felkészülést, esetleg rendszeres edzést igényelnek.

Sprintversenyek

A sprintversenyek alapvetően nagyon jó anaerob állóképességi szintet igényelnek. E teljesítmény-kategóriába a 20 másodperctől, jellemzően 1, ill. másfél-két perces, közel teljes energia befektetéssel, oxigén hiányos állapotban végzett sporttevékenységek tartoznak. Az egyes sportágak sprint jellegű, anaerob társai a 100-400m-es síkfutások, a 25-100m-es úszószámok, valamint a kajak-kenu szakágakban a 200m-es sprints számok.

A következő számok számítanak sprint versenynek:

- 200 méteres időfutam
- Sprint
- Csapat sprint
- 1 kilométeres és 500 méteres időfutam
- Keirin
- Tandem

200 méteres időfutam

E versenyszám repülőrajttal indul előzetes mozgásból. A időt akkor kezdik mérni, amikor a versenyző kerékpárja első kerekével a 200m-es vonalat eléri. A 200m-es versenyszám válogató a sprint futamokhoz. A repülőrajt előtt a versenyző több kört tesz a pályán, ezek alatt gyorsít fel, azonban csak az utolsó 200 méter időeredménye számít.

Sprint

A sprint versenyszámban egyszerre 2-4 versenyző vehet részt, akik egymás mellől indulnak, és 2-3 kört tesznek meg a pályán. Csak az utolsó 200 m időeredménye számít, ezért a versenyzők eleinte lassabban haladnak, akár meg is állnak a pályán, hogy ki tudják használni a másik versenyző szélárnyékát.

Csapat sprint

A csapat sprint versenyszámban két csapat, háromfős egysége küzd egymás és az óra ellen. A csapatok az ovális pálya két egyenesének felétől indul a pálya két oldalán. A televíziós közvetítések során gyakran alkalmazzák az alul-felül megosztott képernyőt, ahol mind a két egység látható. A férfi csapatok háromfősök és a verseny három körös, nőknél kétfős a csapat és két körös a verseny. A csapat minden tagjának vezetnie kell egy kört. Az első és második pozícióban tekerő versenyzők egymást váltva diktálják a tempót, majd az utolsó

körben elengedik a harmadik versenyzőt, aki időfutam specialista és ő fejezi be a versenyt. A verseny nagyon hasonlít a gyorskorcsolyában rendezett testvérversenyehez.

1 kilométeres és 500 méteres időfutam

A világcupa futamokon és a világ bajnokságon a férfiak 1000 méteren, a nők 500 méteren versenyeznek. A verseny tulajdonképpen egy időfutam, nincsenek kvalifikációs, elő-, és középdöntők, valamint döntő futamok, mindenki egyszer áll rajthoz. A legjobb időt elért versenyző nyer és a további rangsort értelem szerűen a megszerzett idők döntik el.

6. ábra Manchesterben rendezett 2009 Világcupa szezon 500m-es versenyszámának pillanata, ahol a világ legjobb sprinterei vettek részt – a kép forrása: Clarke (2009)

Keirin

A tradicionális sprint szám 2000méteres japán változata, amelyet 1948-tól rendeznek (Wikipédia_Pálya, 2013). A keirin versenyzőknek egyszerre kell kitaratónak és gyorsnak lenniük, valamint jó taktikai érzékkel kell bírniuk. Az első 1400 méteren egy speciális motorbicikli (derny) diktálja a tempót és a versenyzők a legjobb pozíciókért harcolnak, amíg el nem kezdődik a sprint az utolsó 600 méteren.

A nőknek 1969 óta újra – korábban 1949 -1964 között – rendeznek versenyeket, és őket már versenyezhettek a hagyományostól eltérő kerékpárokkal (Illés, 2013). (Ezeknek az eszközöknek is át kell esni a vizsgálaton) A 2012-es GP-n a hölgyek karbon vázzal és kerékkal versenyeztek. Ráadásul a kerekek olyan színűek voltak, mint a versenyzők mezei. A nyerevény 5 millió ¥ volt.

A keirin szabályai (Illés, 2013):

1. Minden versenyző egyforma, különleges acél csőből készített kerékpárral indul, mint egy hagyományos sprint versenyen. A kerékpárok súlya 7-8 kg. Az áttétel szabadon választott. A kerekek külső átmérője 675 mm, a gumi vastagsága 22 mm, és 9,5 atmoszféra nyomásra fújható fel. Minden kerékpárt minden futam előtt lemérnek.

2. Egy futamban 6 –9 versenyző vesz részt, amennyiben 9-nél kevesebb a létszám, az módosítja a fogadási lehetőséget hétről, ötre.

3. 1957-től a kerékpárok minden egyes alkatrészét beépítés előtt egy technikai bizottság minősíti („Kencha”), és csak a „NJS*” logóval ellátott alkatrészeket lehet használni. (Alu és karbon vázak, alkatrészek, lapos küllők és teli kerék nem engedélyezett) Mindössze 14 hazai vázkészítő kapott engedélyt keirin vázak gyártására, de kapott NJS* matricát a Campagnolo is. Csak 36 küllős kerekek kaptak zöld utat, a technikai szigorúságot az egyenlő esélyek biztosításával indokolták, hiszen nagy pénzekről van szó.

4. A futamokat (Európában ismert derny motoros felvezetés helyett) úgynevezett pacemaker vezeti fel, aki – ugyanúgy, mint a versenyzők – állórajból indul, a versenyzők előtt 15 méterre, vagy az Európában is ismert repülőrajttal halad el a versenyzők mellett. (Gyakrabban használják az 1-2 kerékpárossal való felvezetést, az európai motoros felvezetéssel szemben, de itt is előfordul.) A verseny távja (5×400 m), általában 2000 m, nőknek 1600 m, a felvezető a csengő előtt, 2 vagy 1 körrel a befutó előtt áll félre. (Teljesen szabad szabály) A felvezetőnek férfiak esetében 50 km/h, míg nőknél 45 km/h sebességre kell felgyorsítania.

5. Engedélyezett a test-test elleni küzdelem. (Azaz a lökdösődés)

6. A test „páncél” viselése is kötelező.

A pálya (Illés, 2013):

■ Hossza 333,33 méterestől, 500 méteresig terjed.

■ A kanyarok dőlés szöge enyhe.

■ A futófelület funkcionálisan különböző színű, és vízszintes, valamint függőleges vonalakkal van ellátva, amely részben a fogadásokhoz, részben a verseny keretben tartásához tartozik.

■ Mind a négy kanyarban egy toronyban versenybíró van, és ha felemeli, a piros zászlót addig nem hirdetnek eredményt, amíg abban a kanyarban történeteket ki nem vizsgálják.

■ A felület az átlagos cement pályáknál szemcsésebb felületű, hiszen, havazás kivételével minden időjárás viszonyok között folynak a versenyek.

7. ábra Pillanatkép egy japán Keirin versenyről – a kép forrása: Jonathan (2008)

Tandem

A tandem egy sprintverseny, a pálya hosszától függően 3-6 körös. A tandem kerékpárversenyek igen népszerűek a para-sportolók között. Gyakoriak pl. a látássérültek esetén a tandem versenyzés. Balogh (2012) az időfutam tandem kerékpáros profilját a következőképpen fogalmazza meg:

„Időfutam illetve mezőnyversenyzéshez agresszíven versenyző sprinter alkat, hiszen nagy, hosszú emelkedők nincsenek, nem lehetnek a szabályok szerint a pályán. Olyan ember, aki zsigerből teszi a kereket centikre, nem fél a sebességtől, a többi tandemtől. Aki ki tud harcolni jó pozíciót a mezőnyben és azt képes foggal, körömmel, vállal és könyökkel megvédeni. Akinek anyagi és családi körülményei lehetővé teszik a napi rendszerességű edzéseket, illetve el tud jönni versenyekre, amelyek általában hétvégeken vannak. Pályára egy rutinos „állat” kell, kemény vállakkal, karokkal, hogy képes legyen megtartani a tandemet az elindulásnál, a bő százméteres utazósebesség eléréseért kiállva sprintelni az első kanyarban is. Korhatár nincs, példaként említünk meg egy fehérorosz pilótát, aki 52 évesen nyerte az aranyat Athénban.”

8. ábra Egy tandem sprint verseny jelenete. Az eredeti képfelirat: Catherine Walsh és Francine Meehan, who had won their specialist 3km tandem pursuit earlier in the week, finished third in the women's match sprint at the Paracycling Track World Championships Los Angeles, USA.– a kép forrása: Naughton (2012)

ÁLLÓKÉPESSÉG-VERSENYEK

Egyéni üldözőverseny

Ebben a versenytípusban két versenyző a pálya ellentétes oldalairól indul. A cél minél rövidebb idő alatt teljesíteni a távot, vagy utolérni a másikat. Ha az egyik versenyző beéri

társát, akkor ő a nyertes, függetlenül attól, hogy a táv mekkora részét teljesítették már. A táv a versenyzők nemének és korcsoportjának függvényében: férfi 4 km, női 3 km, junior férfi 3 km, junior női 2 km.

Csapat üldözőverseny

Két 4 fős (nőknél csak 3 fős) csapat indul a pálya két ellentétes pontjáról. A táv férfiaknál 4 km, nőknél 3 km, ezt kell minél jobb idő alatt teljesíteni, vagy a másik csapatot utolérni. A csapattagok kihasználhatják egymás szélárnyékát.

Pontverseny

Ebben a versenyben a versenyzők egyszerre vannak a pályán, együtt indulnak, és a verseny egy kör után repülőrajttal indul. Ezt a versenyt hosszabb távon tartják, férfiaknál a táv 40 km is lehet, ami 100-160 kört jelent a pálya hosszától függően. A verseny időtartama 40 perc körül van.

Néhány körönként sprintet tartanak (a sprintek gyakorisága függ a pálya hosszától, 5-10 körönként, azaz körülbelül 2 kilométerenként tartanak egyet). A sprint első négy helyezettje rendre 5, 3, 2 és 1 pontot kap minden egyes sprintben. Aki lekörözi a mezőnyt, plusz 20 pontot kap. A versenyt az nyeri meg, aki a legtöbb pontot gyűjti.

Madison

Ez a csapatverseny az 1899-től a New York-i Madison Square Gardenben rendezett hat napos versenyekről kapta a nevét. Két versenyző alkot egy csapatot, akik húsz körönként sprintelnek pontokért (5, 3, 2, 1 helyezésenként). A táv 50 km. Egyszerre csapatonként egy biciklista versenyez, a másik a pálya tetején köröz készen arra, hogy társát leváltssa, aki a kezét elkapva ad neki lendületet. A győztes ritkán születik pontok alapján, többnyire az ellenfelek gyengeségeit kihasználva, a megfelelő időben indított támadásokkal és váltásokkal elért körelőnyök döntenek. A csapat két tagja ugyanazt a rajtszámot viseli, de különböző színekben. A helyezések a megtett táv szerint alakulnak a teljes megtett körök számával, ha ez azonos, akkor a pontok alapján.

Scratch

A scratch egyéni futam, meghatározott távon (elit férfi: 15 km, elit női: 10 km, junior férfi: 10 km, junior női: 7,5 km). A helyezéseket az utolsó sprint és a lekörözések száma dönti el.

Stéher

Motorvezetéses verseny, mely vagy adott távon (az előfutamok során 25 km, a döntőben két 30 km-es futam) vagy adott idő alatt (egy óra) zajlik.

Kieséses verseny

Egyéni verseny, amelyben a sprintek utolsó versenyzője kiesik. A verseny repülőrajttal indul. Végül már csak 2 (vagy csak néhány) versenyző marad, az győz, aki az utolsó sprintben elsőként halad át a célvonalon.

Hatnapos verseny

Hat egymást követő napon tartott versenysorozat, összesen legalább 24 óra versenyidővel. A csapatok két vagy három főből állnak, csapatonként azonos mezben és rajtszámmal indulnak.

Omnium

Egyazon napon megtartott öt eseményből áll, a következők sorrendben:

- 200 méteres időfutam (repülőrajttal)
- Scratch (az 5 km-hez legközelebb eső körszámmal)
- Egyéni üldözőverseny (3000 méter (junioroknak 2000 méter) döntők nélkül, mindig egyszerre két versenyzővel, akiket a Scratch után az összetett állása alapján válogatnak össze.)
- Pontverseny (15 km 6 sprinttel)
- Egy kilométeres időfutam (mindig egyszerre két versenyzővel, akiket az összetett állása alapján válogatnak össze)

A végső győztes az a versenyző lesz, aki az összeadott helyezésekkel a legkisebb számmal rendelkezik, azaz összességében a legjobb helyezéseket érte el.

9. ábra Egy Giant omnium versenykerékpár. A kép forrása: (Weight Weenies, 2008)

IRODALOMJEGYZÉK

- Balogh, Z. (2012). Paracycling Butu Arnold és Balogh Zsolt. Forrás: <http://www.balaton-team.hu>: <http://www.balaton-team.hu/index.php/Erdekessegek/paracycling-bemutakozik-butu-arnold-es-balogh-zsolt.html>
- Batozs. (2012). Ha már lovaspóló létezik, „vasparipapóló” miért ne? Avagy mi is az a bringapóló?! sportersplanet.com, <http://sportersplanet.com/hu/szabalyok-leirasok/bringapolo/leiras>.
- Béres, S., & Berkes, T. (2013). A fixi kerékpározás szubkultúrája - trendből rekreáció, rekreációból trend I. (S. Zoltán, Szerk.) *Rekreacio.eu*, III(4), 22-28. doi:ISSN 2062-6436
- Béres, S., & Berkes, T. (2014). A fixi kerékpározás szubkultúrája - trendből rekreáció, rekreációból trend II. *Recreation*, IV(1). doi:ISSN 2062-6436
- Bikeringa. (2010). Bike Polo. Forrás: <http://www.taringa.net/comunidades/bikeringa/1509964/Bike-Polo.html>: <http://feministlookingglass.files.wordpress.com/2009/07/bike-polo2.jpeg>
- Clarke, L. (2009). UCI Track World Cup 2009-2010 #1 2009. Forrás: <http://www.cyclingnews.com>: http://cdn.media.cyclingnews.com/photos/2008/worldcup0809/manchester08/manchester086/CycWorldCup_GMcP15_600.jpg
- Illés, B. (2013). Keirin, avagy samurájok kerékpáron – 2. rész: a versenyre és a pályára vonatkozó szabályok. Forrás: <http://bikemag.hu/>: <http://bikemag.hu/magazin/hirek/keirin-avagy-samurajok-kerekparon-2-resz-a-versenyre-es-a-palyara-vonatkozoz-szabalyok>
- Jonathan. (2008). Japanese Keirin - Sprinting Across Culture. Forrás: <http://www.altalang.com>: <http://www.altalang.com/images/stock/Keirin-starting.jpg>
- Nagy, G. (2008). Teremkerékpár, sportágtörténet. Forrás: www.teremkerepar.eoldal.hu: <http://www.teremkerepar.eoldal.hu/cikkek/sportagtortenet.html>
- Naughton, L. (2012). Irish Olympians - Faster, Higher, Stronger. Forrás: <http://www.irisholympians.com/>: http://3.bp.blogspot.com/-AW1kZJUxRgs/T0Jf-L_OE7I/AAAAAAAAABWk/YuUeLPN_-cY/s1600/Walsh+&+Meehan+Track.jpg
- Romhányi teremkerékpár club. (2007). A Művészi Teremkerékpározásról. Forrás: terembico.gportal.hu: <http://terembico.gportal.hu/gindex.php?pg=23900942>
- Tamás-Varga, C. (2013). A biciklizés a víznál is fontosabb számomra. (S. Zoltán, Szerk.) *Rekreacio.eu*, old.: 23-24. doi:ISSN 2062-6436
- Votto, M. (2010). Cycle Ball or Radball. *Obscure Sports Magazine*, 31-33.
- Wikipedia_Artistic. (2013). Artistic cycling. Forrás: en.wikipedia.org: https://en.wikipedia.org/wiki/Artistic_cycling
- Wikipédia_Pálya. (2013). <http://hu.wikipedia.org/wiki/>. Forrás: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Pálya-kerékpározás>: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Pálya-kerékpározás>